Cena pojedyńczego egzempl. 10 gr.

Dzisiejszy numer zawiera 8 stron.

Głos Wąbrzeski

BEZPARTYJNE POLSKO - KATOLICKIE PISMO LUDOWE.

Przedpłata: W ekspedycji miesięcznie 79 gr. z odnoszeniem przez pocztę 21 gr. więcej. W wypadkach nieprzewidzianych, przy wstrzymaniu przedsiębiorstwa, złożenia pracy, przerwania komunikacji, abonent niema prawa żądać pozaterminowych dostarczeń gazety, lub zwrotu ceny abonamentu. Za dział ogłoszeniowy Redakcja nie odpowiada. Redaktor przyjmuje od 10—12. Nadesłanych a nie zamówionych rękopisów Redakcja nie zwraca i nie honoruje. Redakcja i administracja ul. Mickiewicza 1. Telefon 80. Konto czekowe P. K. O. Poznań 204,262.

Sumiennem wykonywaniem obowiązków, budujemy silną Ojczyznę!

Ogłoszenia: Za ogłosz. pobiera się od wiersza mm. (7 łam.) 10 gr., za reklamy na str. 4-łam. w wiadomościach potocznych 30 gr. na pierwszej str. 50 gr. Rabatu udziela się przy częstem ogłaszaniu. „Głos Wąbrzeski" wychodzi trzy razy tygodn. i to: w poniedziałek, środę i piątek. Przy sądowem ściąganiu należności rabat upada. Dla spraw spornych jest właściwy Sąd w Wąbrzeźnie. — Za terminowy druk, przepisane miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada. Wydawnictwo zastrzega sobie prawo nieprzyjęcia ogłoszeń bez podania powodów

Nr. 130 | **Wąbrzeźno, Kowalewo, Golub,** sobota dnia 4 listopada 1933 r. | Rok XII

Bohaterom w hołdzie

Uroczystość w Lublinie.

Lublin. W dniu 1 bm. na smentarzu wojskowym w Lublinie odbyła się ekshumacja do wspólnej mogiły zwłok 37 legjonistów, zmarłych wskutek ran w bitwie pod Jastkowem, a pochowanych w kilku miejscach cmentarza.

Po nabożeństwie w kościele Kapucynów wyruszył pochód ze sztandarami Związku Legjonistów, Związku Strzeleckiego i kompanji honorowej Związku Strzeleckiego na cmentarz, gdzie nad mogiłą bohaterów wygłoszono przemówienia i złożono liczne wieńce.

W uroczystościach wzięli udział m. in. wojewoda lubelski dr. Różniecki, dowódca O. K. 2 gen. Dobrodzicki, korpus oficerski i liczne rzesze mieszkańców Lublina. —

W godzinach wieczornych Związek Harcerstwa Polskiego w Lublinie zapalił na mogile legjonistów znicz, przy którym odśpiewano szereg pieśni religijnych i narodowych.

—:o:—

Z boiska do obozu koncentracyjnego

Ciekawy fakt.

Porto Algere. Donoszą z Arica, że podczas gry w piłkę nożną zaszedł tam ciekawy fakt, który jest żywo komentowany. Podczas gry władze kompetentne wkroczyły na boisko i zabrały graczy i publiczność, wysyłając wszystkich do obozu koncentracyjnego, skąd wszyscy mają być wysłani na front w Chaco Barel. —

Hitler prezydentem Rzeszy?

Bliska rezygnacja Hindenburga?

Paryż. Berliński korespondent „Petit Parisien" donosi iż możliwa jest bliska rezygnacja Hindenburga na rzecz Hitlera po plebiscycie.

Przyszły Reichstag wypracuje bezwłocznie projekt nowej konstytucji.

Wynik plebiscytu wpłynie również na politykę zagraniczną. Hitler ma zamiar rzekomo przedłożyć zagranicy w szczególności Francji imperatywne propozycje pokojowe na warunkach łatwych do przewidzenia, choć dziś jeszcze nie dających się zupełnie dokładnie określić.

—o—

Pamięci Orląt Lwowskich

Lwów. W wigilję Zaduszek nieprzebrane tłumy mieszkańców Lwowa oddały hołd pamięci Orląt Lwowskich, poległych w boju w obronie m. Lwowa, który rozpoczął się 1 listopada 1913 r. Punktem centralnym imponującej uroczystości było wzgórze cmentarza Obrońców Lwowa. Przed kaplicą cmentarną zebrali się przedstawiciele władz państwowych, wojskowych i miejskich oraz delegacje stowarzyszeń ze sztandarami, szeregi kadetów korpusu Nr. 1 Marszałka Piłsudskiego, harcerze, akademicy i młodzież szkolna oraz liczna publiczność.

U wrót kaplicy zapalono pochodnie i reflektory. Po zaintonowaniu przez tysiące obecnych hymnu „Boże coś Polskę" ze stopni kaplicy przemówił dr. Nowak-Przygocki, w krótkich, gorących słowach oddając cześć dzieciom lwowskim, które w pamiętne dni listopadowe zadokumentowały swą krwią i życiem polskość kresowego grodu Lwa.

Po przemówieniu zagrały trąby pobudkę, poczem nastrój uroczystości podniosła zbiorowa deklamacja chóru kadetów, który wygłosił wiersz p. t. — „Apel Poległych". — Następnie połączone chóry kilkunastu zespołów lwowskich odśpiewały pieśni okolicznościowe.

Z kolei odbyło się złożenie wieńca na zbiorowej mogile nieznanych żołnierzy z pobojowiska lwowskiego, z pośród których szczątki jednego żołnierza spoczywają pod płytą grobu Nieznanego Żołnierza w Warszawie.

Uroczystości na cmentarzu Obrońców Lwowa zakończyły się odegraniem hymnu państwowego.

Również w tym dniu oddano zasłużonym na cmentarzu Powstańców 1863 r. oraz na grobie znakomitego muzyka polskiego Jana Galla, gdzie chóry odśpiewały pieśni jego kompozycji.

Uroczystości lwowskie, urządzane tu tradycyjnie, miały bardzo podniosły charakter.

—:o:—

Tajemniczy lot Zeppelina nad Francją

SZPIEGOWANIE ZAKŁADÓW ARTYLERYJSKICH.

Z PARYŻA donoszą:

Ppłk. Magne ogłasza w „Petit Journal" *sensacyjną wiadomość o locie Zeppelina nad francuskiemi zakładami artyleryjskiemi w nocy z 30 września na 1 października.* Miejscowość Salbris znajduje się między Orleanem a Bourges.

Zeppelin musiał więc przelecieć prawie nad jedną trzecią częścią Francji i przez nikogo nie został zauważony. — Lot swój musiał odbywać ze zgaszonemi światłami i bardzo wysoko. Nad Salbris ukazał się Zeppelin około 1-ej i krążył nisko nad ziemią przez pół godziny w okolicach terenów wojskowych. Przez krótką chwilę zapalił światła, celem oświetlenia terenu. Nie ulega wątpliwości, że wyprawa miała cele wojskowe na oku. —

Sensacyjna ta wiadomość wywołała w całej Francji wielkie wrażenie.

POLSKA AKADEMJA LITERATURY.

Pierwsi członkowie powołanej do życia Polskiej Akademji Literatury. (Od lewej): Wacław Berent, Tadeusz Boy-Żeleński, Piotr Choynowski, Karol Irzykowski, Juljusz Kaden-Bandrowski, prof. Juljusz Kleiner, Bolesław Leśman, Miriam (Zenon Przesmycki), Zofja Nałkowska, Karol Hubert Rostworowski, Wincenty Rzymowski, Wacław Sieroszewski, Leopold Staff, Jerzy Szaniawski, prof. Tadeusz Zieliński. Inauguracja w Akademji odbędzie się uroczyście 5 listopada.

30 OSÓB OFIARĄ POWODZI

Tirana. Na skutek długotrwałych deszczów w południowej Albanji rzeki wystąpiły z brzegów, zalewając wielkie obszary. Według pierwszych wiadomości liczba ofiar w ludziach wynosi około 30 osób.

ZAMIARY MATRYMONJALNE KRÓLA KAROLA.

Londyn. „Daily Mail" donosi, że król Karol rumuński w czasie spotkania się z królem Borysem bułgarskim omawiał plan swego małżeństwa z siostrą króla Borysa, księżniczką Eudoksją. Król Karol liczy lat 40, księżniczka Eudoksja lat 35.

—:o:—

WYPRAWA ADMIRAŁA BYRDA DO BIEGUNA POŁUDNIOWEGO.

Cristobal (Panama) Admirał Byrd w drodze na Nową Zelandję zatrzymał się w Kanale Panamskim. Cała załoga Byrda z wyjątkiem 45 ludzi przezimuje w Dunedin na Nowej Zelandji.

Informacje

— *Kary za gry hazardowe.* Ministerstwo sprawiedliwości wydało okólnik w sprawie pociągania do odpowiedzialności osób, ogrywających inne osoby w 3 karty, pasek, łańcuszek i inne gry hazardowe. —

— *Pozbawienie nauczycieli prawa nauczania.* Kuratorja okręgów szkolnych pozbawiły prawa nauczania w szkołach średnich około 50 nauczycieli, którzy nie zdali egzaminu kwalifikacyjnego. Termin ten, wielokrotnie odkładany, upłynął z początkiem bieżącego roku szkolnego. —

— *Ubezpieczenie pocztowców od nieszczęśliwych wypadków.* W związku z licznemi w ostatnich czasach napadami na funkcjonarjuszy pocztowych w czasie wykonywania przez nich obowiązków służbowych, Związek niższych pracowników rozważa obecnie sprawę ubezpieczenia listonoszów, doręczycieli pieniędzy itd. od nieszczęśliwych wypadków.

— *Oprócz orderów — wstążeczki.* — Wkrótce ma się ukazać okólnik, polecający wszystkim osobom cywilnym, posiadającym prawa do orderów i innych odznaczeń, noszenie w klapach wstążeczek tych odznaczeń i orderów.

— *Pensje wójtów i sołtysów.* W ministerstwie spraw wewnętrznych opracowywany jest projekt rozporządzenia, które ustali najwyższe granice wynagrodzeń dla wójtów i sołtysów na obszarze całego Państwa.

NOWE DZIENNIKI USTAW.

Warszawa. Dnia 30 ubm. w późnych godzinach wieczorowych ukazał się Dziennik Ustaw R. P. Nr. 86 a dziś dnia 31 bm. następny numer 87.

W Dzienniku Ustaw Nr. 86 zostały ogłoszone następujące rozporządzenia Pana Prezydenta R. P., noszące datę 28 ubm.:

w sprawie zmiany ustawy z dnia 17 lutego 1932 r. o państwowej służbie cywilnej;

o służbie w policji województwa śląskiego;

o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych;

o uposażeniu wojska;

o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem oraz prokuratorów;

o uposażeniu oficerów i szeregowych Policji Państwowej i Straży Granicznej;

o uposażeniu członków zarządu i pracowników Związków samorządowych,

o zmianie ustawy z dnia 11 grudnia 1932 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych,

w sprawie zmiany ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkiem,

W tymże Dzienniku ukazało się pozatem rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 20 ubm. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października br. w sprawie zakazu przywozu niektórych towarów.

W Nr. 87 Dziennika Ustaw ogłoszone zostały następujące rozporządzenia ministrów:

Poczt i Telegrafów z dnia 11 bm. o Poczt i Telegrafów z dn. 11 ubm. o z opłaconą odpowiedzią,

Opieki Społecznej — wydane w porozumieniu z ministrem Komunikacji z dnia 4 bm. o czasie pracy dróżników na drogach publicznych,

Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 26 ubm. w sprawie zmiany w rozporz. o ustaleniu siedzib i właściwości terytorjalnej powiatowych urzędów ziemskich,

Przemysłu i Handlu z dn. 28 ubm. o zmianie rozporządzenia z dnia 30 listopada 1927 r. o utworzeniu Izb Przemysłowo - Handlowych i wyznaczeniu ich siedzib i okręgów,

Skarbu z d. 30 ubm. o sprzedaży wyrobów tytoniowych.

Prusy Wschodnie a Polska

Trudno o lepszy symbol dziejowego stosunku Polski do Prus Wschodnich, niżeli ten, który daje niezapomniana pierwsza scena Żeromskiego „Powieści o Walgierzu Udałym". Oto jeden z tych bezimiennych jeszcze królów polskich, pierwszych władaczy, *zespalających w wysiłku siły i woli ziemie polskie w jedną „rzecz wiekuistą, rzecz pospolitą", odnosi zwycięstwo nad niemieckiemi hufcami.* W pierwszem uniesieniu zwycięstwa, w głuchem zapamiętaniu pomsty, *ślubuje wyniszczenie wroga.* Wystarcza jednak zjawienie się pierwszego wstawiennika na rzecz pokonanych, „płaczka bożego", chrześcijańskiego biskupa, by zmiękło i wzruszyło się serce królewskie. Odwracają się zamysły bitnego władyki. W gościnnej pokorze prosi on do swego namiotu rycerzy niemieckich, przybyłych po ciałaległych w boju współbraci, biorąc ich w mocną opiekę swej dłoni przed gniewem własnej drużyny bojowej.

W czasie siedmiuset lat panowania niemieckiego na ziemiach wschodnio-pruskich scena ta powtarzała się nieraz. W ciągu pięciu stuleci zagadnienie Prus Wschodnich niejednokrotnie powracało i z uporem przypominało o siebie mężom stanu dawnej Polski. Kilkakrotnie było ono rozstrzygane z bronią w ręku, a wówczas wynik orężny narzucał niejako konieczność zasadniczej likwidacji tego zagadnienia. Jednakże w każdym wypadku rozstrzygnięcie było odkładane. To też żaden bodajże odcinek naszej historji nie jest tak pełen zasadniczych błędów, rażącej krótkowzroczności, gnuśnej niechęci do rzeczy dokonanych. Chwiejność, słabość, niezdecydowanie — oto są stałe cechy polityki naszej w stosunku do Prus Wschodnich. Smutną, a niekiedy haniebną wprost nicią wiją się one przez pięćset lat naszej historji, od pierwszej decyzji Konrada Mazowieckiego, po przez niewyzyskiwanie zwycięstw orężnych i politycznych możliwości, aż po łatwość pierwszego rozbioru.

Łańcuch błędów przeszłości musi być ostrzeżeniem dla Polski dzisiejszej.

Zagadnienie Prus Wschodnich stanęło u kolebki nowej Polski w nieco odmiennej postaci, niżeli ta, w jakiej stało ono przed kilku wiekami przed mężami stanu i politykami dawnej Polski. Z niewielkiego względnie zagadnienia terytorjalnego i ludnościowego stało się ono podstawowem zagadnieniem we wzajemnem stosunku państwa polskiego i Rzeszy Niemieckiej.

Zmiana ta w niczem oczywiście nie umniejsza obowiązku posiadania programowego, jasnego stanowiska wobec tego zagadnienia. Przedewszystkiem nie wolno nam zapominać, że *Prusy Wschodnie nigdy wbrew nawet naszej woli i chęci, nie mogą być nam obojętne.* Nie możemy lekko godzić się z myślą, że kraj ten — tak bliski nam całością naszej historji, pochodzeniem, a nawet narodowością znacznej części mieszkańców — będzie odgrywał w naszej historji tę samą rolę bastjonu wypadowego przeciw Polsce, siedliska nieustannych spisków, jaką odgrywał w przeszłości.

Nie może być zadaniem publicystyki politycznej odwodzenie trzeźwej myśli narodu w dziedzinę fantazji i proroctw. Stąd też w rozpatrywaniu *sprawy wzajemnego stosunku Prus Wschodnich i Polski musimy unikać wszystkiego, co nie jest realną oceną istniejącego stanu i warunków, względnie obserwacją przebiegu naturalnych i stałych procesów.*

Do podstawowych natomiast obowiązków każdego obywatela i członka narodu polskiego winna należeć gruntowna, doskonała znajomość tego zagadnienia w jego najrozmaitszych przejawach. A więc powinniśmy znać przebieg dziejów naszego stosunku do Prus Wschodnich, aby unikać błędów przeszłości. *Winniśmy znać liczby ogólne dzisiejszego stanu, by nie dać się sugestjonować rzekomą wagą tego zagadnienia z punktu widzenia interesów niemieckich. Winniśmy znać sprawę polskiej ludności w Prusach Wschodnich, by nie ubożyć swego narodu o tę zwartą i silną grupę jego członków, która dziś tak często wychowywana jest w najsprzeczniejszych z rzeczywistością pojęciach o Polsce i polskości.*

„Ponad ziemię jezior mazurskich i lasów, ponad kraj ten wszelakiego piękna i melancholji, dający oku niezapomniany widok, wznosi się obraz przerażającej wizji: duszy 3000.000 Mazurów, przybitych do czarnego krzyża Zakonu Krzyżowego, usychającej z pragnienia i tonącej w krwi własnej" — tego rodzaju akordem ilustruje dzisiejszy stan polityczny i moralny pruskiego pogranicza naszych województw białostockiego i warszawskiego jeden z synów tej Ziemi Mazurskiej w artykule pod wymownym tytułem-skargą „Nieznana Ziemia", drukowanym w N-rze 17/18 czasopisma „Front Zachodni".

Skarga ta nie może pozostać bez echa. Czas już, by Prusy Wschodnie przestały być dla Polski „ziemią nieznaną". Oto jest jedno z najpilniejszych zadań naszej myśli politycznej i narodowej.

B. S.

—:-:o:-:—

IV Wszechświatowy Zlot Harcerzy w Goedoello.

(Ciąg dalszy)

Start odbywał się przy pomocy samolotów. Najpierw wystartował szybowiec skautów węgierskich „Profesor", następnie polski „Konar". Na polskim aparacie bezsilnikowym poleciał harcerz Kazmierz Kula, który sprawił Budapesztowi miłą niespodziankę. Oto, dh. Kula, korzystając z sprzyjających warunków atmosferycznych, odczepił się od samolotu na wysokości 600 metrów, wzniósł się na wysokość 1220 metrów i wziął kurs na Budapeszt. Po kilkudziesięciominutowem żaglowaniu nad stolicą Węgier, wylądował na placu Hallera na przedmieściu Budapeszu — chcąc przyczynić się do rozsławienia imienia polskiego harcerstwa. Lądowanie mimo nieznanego terenu odbyło się zupełnie gładko i pomyślnie i wywołało niebywałą sensację wśród tłumów publiczności, która momentalnie zbiegła się naokoło szybowca. Kula, wysiadłszy z aparatu, powitał zanym powszechnie w Budapeszcie pozdrowieniem „Czuwaj" zebraną publiczność, a skoro ta zorjentowała się, że ma do czynienia z Polakiem, okrzykom „Niech żyje Polska" nie było końca. Dzielnego harcerza obdarzono kwiatami i owocami, a szereg osób wydzierało go sobie z zaproszeniem na obiad. Policja węgierska w liczbie 25 policjantów otoczyła aparat, aby uchronić go od uszkodzenia przez gapiące się tłumy.

Po obiedzie u jednego z wyższych oficerów węgierskich, dh. Kula przy pomocy skautów węgierskich rozmontował szybowiec i przetransportował go ciężarowem autem na lotnisko w Gödöllö, żegnany entuzjastycznie przez tłumy publiczności, która bez przerwy wiwatowała na cześć Polski.

W dniach 6 i 7 obradowała Międzynarodowa Konferencja Skautów. Polacy wygłosili dwa referaty. W wyborach członków do Międzynarodowego Komitetu Skautowego po raz wszedł Polak w osobie harcmistrza Rzeczypospolitej dha Dr. Strumiły.

Dnia 9 sierpnia odbyło się pożegnanie Boden Powella, który wracał do Anglji. Po przeglądzie i defiladzie, która wypadła imponująco, Baden Powell podziękował wszystkim, którzy wzięli udział w Jamborre, a przedewszystkiem Regentowi Węgier, hr. Teleky i innym, poczem przemówił do skautów:

„Skupmy się na chwilę w milczeniu, aby podziękować Bogu za to, że szczęśliwie nas tu zebrał w Gödöllö, jak jedną rodzinę. Moi bracia, ci z was, którzy byli na ostatniem Jamboree w Anglji, przypomną sobie, jak to każdemu krajowi wręczaną była złota strzała, jako symbol dobrej woli, przebiegającej ziemię od krańca do krańca za pośrednictwem skautowego braterstwa.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Ujęcie bandyty

Kielce. Od dłuższego czasu grasował na terenie powiatu stopnickiego groźny bandyta Antoni Marzęcki, który poszukiwany był za usiłowanie zabójstwa Karoliny Polakówny, oraz zamach na szeregowych P. P. i zbrodnicze podpalenie. Obecnie natrafiono na jego ślad w Nowej Wsi w pow. stopnickim.

Marzęcki, widząc pościg, zabarykadował się w jednej ze stodół i otworzył ogień na zbliżających się policjantów. — Wywiązała się wzajemna strzelanina. Po dłuższej walce Marzęcki, widząc beznadziejność swej sytuacji, poddał się. Został on ujęty i stanie przed Sądem doraźnym.

Piękny dar

Tokio. Zarząd interesów rodziny Mitsui, jednej z najbogatszych w Japonji, złożył olbrzymią ofiarę w wysokości 30 miljonów jenów na cele złagodzenia kryzysu w rolnictwie oraz dopomożenia akcji społecznej i dobroczynnej. W związku z tem prasa przypomina, że „Bractwo Krwi" oraz inne spiski terorystyczne były w znacznej mierze wywołane agitacją antykapitalistyczną, specjalnie zaś agitacją, skierowaną przeciwko większej własności.

Zarządca interesów rodziny Mitsui-Takumadan został w roku zeszłym zamordowany przez spiskowców.

GŁOS KARDYNAŁA BERTRAM

Berlin. W czasie akademji, urządzonej we Wrocławiu z okazji „Święta Chrystusa Króla", kardynał Bertram wygłosił mowę, w której podkreślając boski charakter władzy Chrystusa na świecie, — oświadczył: *Te słowa odnoszą się przedewszystkiem do tych, którzy dziś roją plany wprowadzenia religji nordyckogermańskiej.*

Święto Chrystusa Króla jest tajemnica, która obejmuje cały świat. Kardynał wzywał wychowawców i pisarzy katolickich do czuwania nad moralnością młodzieży, przebywającej w t. zw. obozach pracy.

SIŁA WOJSKOWA ITALJI.

Rzym. Według danych oficjalnych, siły zbrojne milicji faszystowskiej wynoszą ogółem 381.895 żołnierzy i podoficerów oraz 33.479 oficerów.

Milicja kolejowa liczy 4.935 szeregowców i podoficerów. oraz 1.227 oficerów; milicja portowa 764 i 32; milicja leśna — 2922 i 344; milicja pocztowa 601 i 98 oraz milicja drogowa 589 szeregowców i podoficerów oraz 30 oficerów. —

ŚMIERĆ W KOPALNI ZŁOTA.

Johanesburg. W jednej z kopalni złota zostało zasypanych 6 robotników.

WIELKI DIAMENT.

Bloemhof. Na powierzchni opuszczonego „claimu" djamentowego znaleziono djament wagi 62 i pół karatów.

BURZLIWE DEMONSTRACJE W DETROIT.

Detroit. Doszło tu do poważnych manifestacyj, zorganizowanych na znak protestu przeciwko podjęciu pracy przez robotników przemysłu metalowego w czasie strajku.

2500 manifestantów w 300 samochodach ruszyło przez ulice miasta, rozbijając szyby w sklepach i samochodach. Dopiero rezerwy policji zdołały przywrócić spokój.

KATASTROFA LOTNICZA.

Paryż. Trzymotorowy samolot, kursujący na linji Bazylea—Paryż, spadł koło Etoben.

W katastrofie poniósł śmierć jeden pasażer i telegrafista.

Pożyczka Narodowa pod względem statystycznym

Według tymczasowych obliczeń statystyka dotycząca liczby subskrybentów Pożyczki Narodowej wykazuje: ogólna liczba subskrybentów wynosiła 1.347.041, którzy podpisali łącznie obligacyj Pożyczki Narodowej na sumę nominalną 327.608.200 zł.

Statystyka wykazuje, iż rolnictwo, handel, przemysł, rzemiosło, nieruchomość miejska, instytucje kredytowe, instytucje ubezpieczeniowe, przedsiębiorstwa komunikacyjne, oraz wolne zawody subskrybowały zł 182.960.750, z czego wynika, iż udział w ogólnej sumie Pożyczki tych grup subskrybentów wynosił procentowo 55,85.

Młodzież szkolna subskrybowała łącznie 470.650 zł — na sumę tę złożyło się 5.783 subskrybentów-uczniów. Jak wynika dalej ze statystyki **w rolnictwie mała własność** do 60 ha subskrybowała Pożyczkę Narodową na łączną sumę 4.902.750 zł. Udział procentowy w stosunku do ogólnej sumy Pożyczki Narodowej wynosi 1,5 procent.

Większa własność subskrybowała Pożyczkę Narodową na łączną sumę 7.529.150 zł, udział procentowy w Pożyczce Narodowej 2,3 proc. Ogólna liczba osób subskrybujących wśród większej własności wynosiła 13,151.

Banki prywatne w ilości 338 subskrybowały 6.383.750 zł, co stanowi udział procentowy w ogólnej sumie Pożyczki Narodowej 1,95 proc.

Przemysł dał ogólną liczbę subskrybentów 19.103, którzy subskrybowali na ogólną sumę 46.229.700 zł. Udział przemysłu w ogólnej sumie Pożyczki Narodowej stanowi procentowo 14,11 procent.

Wolne zawody ogółem dały 30.604 subskrybentów, którzy podpisali Pożyczkę Narodową na łączną sumę 8.907.050 zł, co stanowi udział procentowy w ogólnej sumie Pożyczki Narodowej 2,72 procent.

Duchowni w liczbie 4.984 osób subskrybowali na łączną sumę 807.500 zł

Dalej statystyka wykazuje, iż grupa **„pracownicy“**, do której zaliczono: **pracowników prywatnych i samorządowych — biurowych i fizycznych, emerytów i inwalidów oraz urzędników państwowych** dała subskrybentów 889.725, którzy subskrybowali na łączną sumę 143.604.350 zł. Udział pracowników procentowo w ogólnej sumie Pożyczki Narodowej stanowi 43,83 procent.

Sprawy gospodarcze

I. ROZP. M. S. WEWN. W SPRAWIE WYKONANIA USTAWY O CZĘŚCIOWEJ ZMIANIE USTROJU SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO D. U. 80, POZ. 577 Z 14. 10. BIEŻ. ROKU.

Rozporządzenie wyjaśnia szczegółowo przepisy art. art. 3, 4, 6 i 19, traktujące o prawie wybierania i wybieralności do organów ustrojowych związków samorządowych art. 20 i 21 o sołtysie i podsołtysie, art. 32 o udziale w komisjach wyborczych do przeprowadzenia wyborów do rad gminnych i gromadzkich, jak również do rad miejskich (art. 41) oraz ustala rotę przysięgi (przyrzeczenia służbowego), składanej przez przełożonych gmin (wójtów, burmistrzów, prezydentów miast i ich zastępców) w ciągu 7 dni po zatwierdzeniu ich wyboru.

Rozp. weszło w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na obszarze całego Państwa z wyjątkiem woj. śląskiego.

ARTYKUŁY 212 I 213 USTAWY O UBEZPIECZENIU SPOŁECZNEM WCHODZĄ W ŻYCIE.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 września 1933 r. wchodzą w życie na podstawie art. 320 ust. 1 z dnia 28 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 51, poz. 396) z dniem 1 listopada postanowienia art. 212 i 213 — w stosunku do wszystkich pracowników rolnych objętych art. 6 ust. 3, pkt. 1 lit. a) i b), z wyjątkiem jednak pracowników rolnych, wymienionych w art. 311 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy.

Zastosowanie art. 212 i 213 ustawy o ubezpieczeniu społecznem do pracowników rolnych wyżej wymienionych, jakoteż postanowienia ustawy z dnia 19 maja 1920 r. o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby (Dz. U. R. P. Nr. 44, poz. 272) tracą moc obowiązującą w stosunku do tych pracowników. Postanowienie to jednak nie narusza prawa pracowników rolnych, ubezpieczonych na wypadek choroby w Kasach Chorych, oraz członków ich rodzin do wykorzystania świadczeń, przysługujących im w myśl statutu właściwej Kasy w razie wypadków choroby lub połogu, jeżeli te wypadki zaszły przed dniem wejścia w życie art. 212 i 213 ustawy o ubezpieczeniu społecznem. Rozporządzenie to obejmując całą Polskę (oprócz Górnego Śląska) wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

PODATEK WYRÓWNAWCZY DLA GMIN WIEJSKICH.

Jednem ze źródeł dochodowych dla gmin wiejskich jest t. zw. podatek wyrównawczy wprowadzony w 1924 r. dla gmin wiejskich b. zaboru rosyjskiego i następnie przedłużany kilkakrotnie, a w 1931 r. rozszerzony na województwa południowe i zachodnie. Podatek ten pozwala poszczególnym gminom na utrzymanie ich budżetów w równowadze, to też — do czasu zasadniczego uregulowania finansów komunalnych — utrzymanie tego podatku okazało się rzeczą niezbędną.

Sprawa ta stała się aktualną w związku z tem, że w dniu 31. III. 1934 r. wygasa moc obowiązująca ustawy z dn. 20. III. 1931 r. o samoistnym podatku dla gmin wiejskich (Dz. Ust. R. P. Nr. 27, poz. 172), a poszczególne gminy już obecnie przystępują do układania budżetów na rok następny.

Wobec powyższego Rada Ministrów powzięła decyzję o przedłużeniu mocy obowiązującej ustawy o samoistnym podatku wyrównawczym dla gmin wiejskich, co załatwione zostanie w drodze rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej.

DORĘCZANIE PISM SĄDOWYCH W POSTĘPOWANIU CYWILNEM I KARNEM PRZEZ ORGANA GMINNE.

W Nr. 76 Dz. U. poz. 549 z 7. 10. br. ukazało się Rozp. M. Spr. w porozumieniu z M. S. W. o doręczaniu pism sądowych przez organa gminne w postępowaniu cywilnem i karnem.

Według tego rozp. organa gminne są obowiązane do doręczania **pism sądowych** w postęp. cywilnem i karnem przeznaczonych dla stron, ich pełnomocników, świadków, biegłych i tłumaczów, jak również **pism prokuratora** w sprawach karnych, oraz **pism komorników** w sądowem postępowaniu egzekucyjnem, a wysyłanych do miejscowości nieobjętych żadnym okręgiem doręczeń urzędów pocztowych lub okręgiem doręczeń listonoszów wiejskich (§ 1 i 4).

Rozporządzenie normuje ponadto sposób odbierania przez Zarządy gminne pism od urzędów pocztowych, odsyłania zwrotnych poświadczeń odbioru oraz sprawę reklamacyj z powodu wadliwych pokwitowań lub innych nieprawidłowości przy doręczaniu.

Za doręczenie pisma sądowego w postęp. cywilnem jak również pisma komorników sąd. w postęp. egzek. należy się gminie 30 gr.

Komornicy uiszczają gminom wynagrodzenie za doręczanie pism zasadniczo w gotówce albo w znaczkach pocztowych równocześnie z wysłaniem pisma.

Komornicy, pozostający w częstej łączności z gminą w zakresie doręczania pism w post. egzek. mogą za zgodą kierownika właściwego sądu grodzkiego wypłacić gminie wynagrodzenie za doręczanie ryczałtem w stałych odstępach czasu oznaczonych przez kierownika sądu w porozumieniu z gminą (§ 6.)

Rozp. weszło w życie z dniem ogłoszenia.

ZAWIADAMIANIE GMIN O WYROKACH SKAZUJĄCYCH.

Min. Sprawiedliwości w okólniku Nr. 1700/II. A/33. (Dz. Urz. Min. Spraw. Nr. 18) zwróciło uwagę władzom wymiaru sprawiedliwości na konieczność zawiadamiania gmin rzeczywistego miejsca zamieszkania skazanego o jego ukaraniu, a natomiast zupełną niewłaściwość i zbędność powiadamiania o tem gmin, t. zw. przynależności.

OPŁATY STEMPLOWE OD PODAŃ I ŚWIADECTW. WYJAŚNIENIE MIN. SKARBU.

Ministerstwo Skarbu — udzieliło następujących wyjaśnień w sprawie opłat stemplowych od podań i świadectw:

I. Jeżeli podanie o wydanie pozwolenia zostało załatwione odmownie, to należy się jedynie opłata od podania (5 zł. oraz po 30 gr. od każdego załącznika.) Nie należy się opłata od świadectwa, gdyż decyzja odmowna oczywiście nie jest świadectwem.

II. Jeżeli ktoś jednem podaniem prosi o udzielenie kilku pozwoleń, to opłata od podania należy się tylko raz jeden.

III. Jeżeli na skutek podania, petent otrzymuje tylko jedno świadectwo, zawierające kilka pozwoleń, to opłata w wysokości 5 zł. należy się tylko raz jeden. Jak bowiem Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, świadectwo, stwierdzające dwa lub więcej uprawnień, podlega opłacie stemplowej jednokrotnej.

IV. Jeżeli na skutek podania petent otrzymuje kilka świadectw, to każde świadectwo podlega oddzielnie opłacie w wysokości 5 zł.

V. Nasuwa się pytanie, czy w przypadku, gdy ktoś ubiega się o kilka pozwoleń, jest dopuszczalne:

a) łączenie tych kilku spraw w jednem podaniu;

b) łączenie kilku pozwoleń w jednem świadectwie: czy zatem co do świadectwa ma być stosowany system, ujawniony wyżej pod III, czy też system, określony wyżej pod IV.

Na powyższe pytania ustawa o opłatach stemplowych nie daje odpowiedzi — z czego wynika, że rozchodzi się o kwestję nie z zakresu prawa o opłatach stemplowych; ale z zakresu prawa administracyjnego. Decyzję w kwestji niniejszej ma powziąć ten urząd, który wydaje świadectwa danego rodzaju. O ile by odpowiedź na powyższe pytania ani nie wynikała z wyraźnego brzmienia przepisów administracyjnych ani też nie dała się z nich wysnąć drogą interpretacji (a zatem o ileby również przepisy administracyjne milczały o niniejszym przedmiocie), decyzja jest pozostawiona uznaniu urzędu, wydającego świadectwo, jest zatem kwestją taktyki.

ZNIESIENIE PAŃSTW. URZĘDÓW POŚREDNICTWA PRACY.

Na mocy uchwały powziętej na posiedzeniu Rady Ministrów nastąpi likwidacja Państwowych urzędów pośrednictwa pracy (PUPP.)

Jest to dalszy krok na drodze reformy administracji państwowej, mającej na celu, obok oszczędności, także usprawnienie pracy urzędów. Agendy urzędów PUPP. zostaną przekazane biurom Funduszu Bezrobocia. Instytucja ta obejmie przedewszystkiem czynności związane z pośrednictwem pracy i udzielaniem porad zawodowych Czynności nadzorcze w zakresie społecznego zarobkowego pośrednictwa pracy zostaną przekazane ogólnym władzom administracyjnym.

Emigracja i opieka nad wychodźcami zostanie również oddana pod nadzór Funduszu Bezrobocie : władz administracyjnych.

Dotychczas jak wiadomo — opieka nad bezrobotnymi podzielona była pomiędzy PUPP i Fundusz Bezrobocia. Pierwsza instytucja wyszukiwała bezrobotnym pracę, a druga wypłacała zapomogi. Obecnie zarządzone zniesienie tego rozdziału kompetencji w niczem nie narusza praw bezrobotnych. Oszczędności, jakie da zniesienie PUPP wyniosą kilkaset tysięcy złotych rocznie.

UMOWY O PRACĘ A SŁUŻBA WOJSKOWA.

Ministerstwo Opieki Społecznej zwróciło się do wojewódów z poleceniem dopilnowania przestrzegania przez pracodawców obowiązujących przepisów w zakresie niewymawiania umów o pracę z powodu powołania pracownika do służby wojskowej.

W myśl art. 68 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym, umowa o pracę nie może być przez pracodawcę wypowiedziana ani rozwiązana z powodu powołania pracownika do czynnej służby wojskowej, jak również w czasie między powołaniem go na służbę, a jej ukończeniem o ile stosunek służbowy w chwili powołania trwał nieprzerwanie conajmniej 6 miesięcy.

Takie same przepisy mają również zastosowanie na wypadek powołania pracownika na ćwiczenia wojskowe i do służby czynnej w czasie mobilizacji, lub ze względu na bezpieczeństwo państwa, przyczem w tych wypadkach nie jest wymagany okres 6-miesięcznej, nieprzerwanej pracy.

KTO NIE PŁACI DANINY MAJĄTKOWEJ.

Zwolnione są od płacenia daniny:

wszystkie gospodarstwa rolne o obszarze do 7 ha, oraz te gospodarstwa ponad 7 ha obszaru, od których państwowy podatek gruntowy wzgl. państwowy dodatek do podatku gruntowego nie przekracza 25 zł. rocznie;

gospodarstwa osadników o pow. do 35 ha nabytej ziemi na obszarze województw:

pomorskiego, białostockiego, nowogródzkiego, poleskiego, wołyńskiego, wileńskiego, oraz powiatów: bialskiego, gorlickiego, jasielskiego, limanowskiego, myślenickiego, nowosądeckiego, nowotarskiego, wadowickiego i żywieckiego — województwa krakowskiego powiatów: brzozowskiego, dobromilskiego, drohobyckiego, krośnieńskiego, leskiego, przemyskiego, samborskiego, sanockiego i turczańskiego — województwa lwowskiego, powiatów: dolinańskiego, kałuskiego, kosowskiego, nadwornianskiego, oraz części powiatu stryjskiego, stanowiącej dawny powiat skolski — woj. stanisławowskiego, wreszcie powiatów bielskiego i cieszyńskiego — woj. śląskiego;

gospodarstwa osadników o pow. do 20 ha nabytej ziemi — na pozostałym obszarze Państwa;

gospodarstwa osadników wojskowych o powierzchni do 45 ha ziemi na obszarze województw: wołyńskiego, poleskiego, nowogródzkiego i wileńskiego, oraz powiatów: augustowskiego, grodzieńskiego, suwalskiego i wołkowyskiego — województwa białostockiego.

przedsiębiorstwa handlowe i przemysłowe, samodzielne wolne zajęcia zawodowe, których obrót roczny nie przekracza 20.000 zł., wzgl. 27.000 zł.;

nieruchomości miejskie oraz niektóre budynki w gminach wiejskich, od których roczny przychód nie przekracza 1.000 złotych;

nowowznoszone budynki, jak również i części nadbudowane, przebudowane lub przybudowane, jeżeli budowę lub przeróbkę budynków wykończono w czasie od 1 stycznia 1923 r. do końca 1937 roku;

majątki, lub części tych majątków, które służą celom naukowym, oświatowym, dobroczynnym i sanitarnym.

O ile ktoś, kto nie jest obowiązany do płacenia daniny majątkowej, otrzymał nakaz zapłaty do uiszczenia daniny, winien udać się do Urzędu Skarbowego, który wystosował nakaz zapłaty, z dokumentem stwierdzającym, że gospodarstwo jego nie podlega obowiązkowi płacenia daniny. Dokumentami takiemi są, wyciągi katastralne wykazujące obszar gospodarstwa, kontrakty osadnicze, lub nakazy z opłacanego podatku gruntowego.

OPIEKA NAD UBOGIMI.

Art. 14 ust. o opiece społecznej z 23 r. Dz. U. 92 poz. 726 stanowi, że gmina, zobowiązana do opieki w myśl przepisów wspomnianej ustawy, nie może potrzebującemu odmówić opieki z tego powodu, że pewne osoby fizyczne lub prawne są zobowiązane do zaspokojenia jego niezbędnych potrzeb życiowych (art. 4).

W takich wypadkach gmina udzieli opieki, zwrotu zaś wydatków w sprawowaniu tej opieki wyniklych domagać się może od wyżej wskazanych osób fizycznych lub prawnych w granicach ich zobowiązania **tylko w drodze sądowej** (wyrok N. T. A. z 30. XI. 32 r. L. Rej. 8784/30.

*

Projekt techniczny gminy, mający na celu wyłącznie zapewnienie gminie lub jej mieszkańcom powszech. użytk. wody publicznej (art. 21 ustawy wodnej z 19 września 1922, poz. 374/1928 Dz. Ust.), nie jest projektem konkurencyjnym w rozumieniu art. 54 ust. 1 pow. ustawy w stosunku do projektu osoby trzeciej, mającego na celu piętrzenie wody dla zakładu.

(Wyrok z 19. 9. 1932 r. L. Rej. 4746/30.)

*

Jako osoby trzecie w myśl artykułu 63 ustawy wodnej z dnia 19 września 1922 poz. 936 Dz. Ust., mogą wchodzić w rachubę tylko podmioty prawa cywilnego, a więc gminy tylko o tyle, o ile posiadają nieruchomości lub przedsiębiorstwa, które odnoszą korzyści przez cofnięcie lub ograniczenie danego uprawnienia wodnego.

(Wyrok z 10. II. 1928 r. L. Rej. 2366/26.)

NOWE PODATKI.

Rada Ministrów wprowadziła następujące podatki na cele akcji interwencyjnej w rolnictwie:

1) 10% dodatek do podatku gruntowego, który będzie pobierany tylko w woj. wschodnich oraz wogóle od drobnych rolników, opłacających podatek gruntowy z zastosowaniem degresji;

2) 10% dodatek do podatku przemysłowego — pobierany od przedsiębiorstw przemysłowych, zaliczonych do pierwszych pięciu kategoryj świadectw przemysłowych;

3) podatek od uboju w wysokości 3 zł od sztuki dorosłego bydła rogatego, 50 gr. od cielęcia, 1,50 zł. od sztuki nierogacizny. Podatek od uboju pobierany będzie przez gminy oraz przez powiatowe związki samorządowe.

Ubój zwierząt do spożycia we własnem gospodarstwie nie podlega podatkowi.

Wyżej wymienione podatki mają przynieść ok. 22 miljony zł. Dochód ten w całości przeznaczony ma być na interwencję w kierunku podniesienia cen na produkty rolne.

REFORMA PODATKU GRUNTOWEGO.

Dotychczas obowiązują w Polsce różnorodne przepisy podatkowe: niemieckie, austrjackie i rosyjskie. W Wielkopolsce, na Pomorzu, Śląsku i w Małopolsce, wymiar podatków jest oparty na tak zwanym katastrze parceli. W b. Kongresówce opiera się on na uproszczonej klasyfikacji gruntów i jednolitych, sztywnych stawkach powiatowych. W województwach wschodnich zaś — na powiatowych ryczałtach podatku z gruntów użytkowych. Obecnie jest opracowywany w Ministerstwie Skarbu projekt jednolitej ustawy o podatku gruntowym.

Projekt ten ma wyjść z założenia, że podstawą wymiaru w Polsce ma być przeklasyfikowanie gruntów według uproszczonych norm klasyfikacyjnych. Całe terytorjum Państwa ma być podzielone na okręgi ekonomiczne. Podstawy te dadzą możność wymierzania podatku gruntowego, według przybliżonej dochodowości gruntów, a nie jak dotąd było, na chybił trafił.

I tu również starania tylokrotne Związku Gmin u władz zaczynają odnosić skutek — oby jaknajprędzej.

PREMJE NA WYWÓZ ZBOŻA.

Z dniem 1 października weszło w życie rozporządzenie które mówi, że przy wywozie standaryzowanych zbóż przysługuje następujący zwrot ceł: za 100 klg. pszenicy, żyta i jęczmienia 6 zł., za 100 klg. owsa 4 zł.

RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W II-GIM KWARTALE B. R.

Gł. Urząd Statystyczny ogłosił prowizoryczne dane o ruchu naturalnym ludności w Polsce za II kwartał 1933 r.

Według tych danych zarejestrow. w wyżej wymienionym kwartale 55.694 małżeństw, 217.274 urodzeń i 113.153 zgonów, w tem 24.572 zgonów niemowląt; przyrost naturalny ludności wyniósł więc 104.121. W drugim kwartale ub. roku było natomiast 54.988 małżeństw, 218.108 urodzeń, 112.754 zgony (w tem 26.993 zgony niemowląt) i 105.354 przyrostu naturalnego.

Spadek urodzeń w porównaniu z rokiem ubiegłym zaznaczył się o wiele słabiej niż w I. kwartale rb., w którym liczba urodzeń spadła z 234.864 w 1932 roku na 220.291 w roku 1933. Przesunięcia pomiędzy I i II kwartałem noszą w dużym stopniu charakter formalny. Dla wyznań chrześcijańskich rejestracja urodzeń związana jest z aktem chrztu i przesunięcia mogą być skutkiem późnej daty Świąt Wielkanocnych w roku bieżącym.

Dla całego pierwszego półrocza 1933 r. liczba małżeństw zawartych zmniejszyła się w porównaniu z I. półroczem ub. roku o 0,6 proc., liczba urodzeń o 7,5 proc., liczba ogólna zgonów wzrosła o 3,9 proc., liczba zgonów niemowląt o 3,8 proc., zaś przyrost naturalny zmniejszył się o 19,5 proc.

WYTYCZNE POLITYKI FUNDUSZU PRACY NA ROK 1934.

Dyrekcja Funduszu Pracy opracowała wytyczne tej instytucji na rok 1934. Wytyczne te będą m. in. następujące:

Działalność Funduszu będzie ujęta w jeden jednolity ogólnopaństwowy program, którego podstawą będą jednolite, dla terenów poszczególnych województw przygotowane programy. Program działalności Funduszu w 1934/35 r. będzie, w miarę możności częścią kilkuletniego, zgóry na pewien dłuższy okres naprzód ustalonego programu.

W miejsce finansowanych dotychczas w dużej ilości drobnych i różnorodnych, a często na krótką metę obliczonych robót, działalność w 1934/35 r. obejmie kilka tylko ale zato zasadniczych, bezwzględnie twórczych i posiadających ogólnogospodarcze znaczenie typów inwestycyj; wśród nich uwzględniona będzie przedewszystkiem budowa dróg o trwałej nawierzchni, roboty wodno-kanalizacyjne, kolejowe, meljoracyjne, przygotowanie terenów budowlanych i drobne budownictwo mieszkaniowe, elektryfikacja i gazyfikacja i urządzenia miejskie.

Drobne roboty rozmaitego typu o lokalnem ściśle znaczeniu, a uzasadnione szczególnemi okolicznościami, będą mogły być finansowane tylko wyjątkowo. Wyjątek stanowi kredytowanie akcji wykańczania budowy gmachów publicznych, w szczególności szkół.

Roboty przy inwestycjach, finansowanych przez Fundusz Pracy, rozpoczęte zostaną w miarę technicznych możliwości, nie później niż w dniu 1 kwietnia 1934 r.; by terminu tego dotrzymać, dzień 30 listopada br. jest ostateczny dla przedłożenia przez organa wojewódzkie scalonych dla terenu danego województwa programów.

Akcja Funduszu Pracy będzie zorjentowana na objęcie swą produktywną działalnością, względnie skutkami finansowanych przez siebie inwestycyj: a) bezrobotnych zarejestrowanych, b) bezrobotnych niezarejestrowanych, c) osób, pozbawionych środków do życia w niektórych przeludnionych ośrodkach wiejskich i w małych osiedlach, d) corocznego przyrostu rąk do pracy.

Wśród środków, służących postulatowi likwidacji bezrobocia, wysuwa się na pierwsze miejsce osadnictwo rolne i podmiejskie, zwłaszcza na terenach, niedostatecznie zagospodarowanych.

Działalność inwestycyjna Funduszu Pracy, jak również pomoc w zakresie tworzenia samodzielnych podstaw egzystencji obejmie również te ośrodki dyspozycji gospodarczej, na których wyrosć mogą trwałe i gospodarczo zdrowe podwaliny dla rozwoju i udoskonalenia polskiego rzemiosła.

Z uwagi na konieczność szczególnego zaopiekowania się pozbawioną pracy młodzieżą, przy wykonywaniu robót publicznych zostanie zastosowany system pracy zespołowej, organizowanej na następujących zasadach: a) zasięg obejmuje przedewszystkiem młodzież stanu wolnego, b) dobrowolność uczestniczenia w zespołach, c) zapewnienie członkom zespołów możliwie dalekoidącej ciągłości pracy, w ślad za tem wyeliminowanie członków zespołu z akcji pomocy doraźnej, d) przymusowe oszczędzanie przez członków zespołu pewnego określonego procentu ich dziennych zarobków, e) zatrudnianie wyłącznie przy robotach czysto publicznych, f) użycie zespołów w ten sposób, żeby nie stwarzały konkurencji dla normalnego zatrudnienia, g) współodpowiedzialność wszystkich członków zespołu za całość prac i uzyskanych przez zespół efektów, h) zaopatrzenie członków zespołów we wszystkie potrzeby życia codziennego zarówno materjalne, jak i moralne, i) oparcie życia wewnętrznego i pracy zespołu na ścisłej dyscyplinie i karności, j) rozwinięcie w organizacji zespołowej specjalnego systemu wychowania zawodowego, k) wytwarzanie wśród członków poczucia godności pracy, konieczności służby dla Państwa i karności obywatelskiej.

Doraźna akcja pomocy żywnościowej, uzupełniająca produktywną działalność Funduszu Pracy będzie skierowana na drogi produktywne przez wprowadzenie — w wypadkach, gdzie ta rzecz społecznie będzie dopuszczalna — obowiązku oddania równoważnika udzielonej pomocy w formie opracowania w zakresie celów czysto publicznych; obejmie ono wyłącznie bezrobotnych, zdolnych do pracy i nie posiadających podstaw dla samodzielnej egzystencji.

Działalność Funduszu Pracy zostanie rozszerzona w dziedzinie akcji zaspakajania potrzeb duchowych i umysłowych drogą zakładania własnych placówek dla bezrobotnych, względnie popierania społecznych placówek w tym zakresie.

Kronika emigracyjna

KTO MOŻE WYJECHAĆ DO ARGENTYNY.

Syndykat Emigracyjny podaje do wiadomości, że, zgodnie z istniejącemi przepisami emigracyjnemi, do Argentyny mogą wyjeżdżać następujące kategorje emigrantów:

1) osoby, posiadające wezwania czyli „permiso de desembarco" wystawione w Argentynie przez krewnych lub znajomych,

2) reemigranci, posiadający argentyński dowód tożsamości (cedula de identidad),

3) rodziny rolnicze, które poza opłatą kosztów przejazdu posiadają na pokaz sumę dol 560.

Karta okrętowa do Argentyny kosztuje zł 950 od osoby powyżej lat 10. Dzieci od lat 5 — 10 płacą pół karty okrętowej, zaś od 1 roku do lat 5 ćwierć karty.

Bliższych informacyj o warunkach wyjazdu do Argentyny oraz pomocy w wyrobieniu dokumentów podróży udzielają zupełnie bezpłatnie Oddziały i Agentury Syndykatu Emigracyjnego na prowincji oraz Centrala Syndykatu w Warszawie (ulica Niecała 7).

Adresy biur Syndykatu Emigracyjnego podają Państwowe Urzędy Pośrednictwa Pracy, Urzędy Wojewódzkie, Starostwa oraz Urzędy Gminne.

RUCH EMIGRACYJNY I REEMIGRACYJNY W POLSCE W M-CU WRZEŚNIU 1933 ROKU — według danych Min. Opieki Społecznej.

I. Emigracja i reemigracja zamorska.

Kraj	wyjechało osób	wróciło osób
Argentyna	141	176
Brazylja	125	3
Kanada	101	50
Palestyna	1251	4
Urugwaj	33	8
Stany Zjednoczone Am. Półn.	82	20
inne kraje zamorskie	43	41
razem	1776	302

II. Emigracja i reemigracja kontynentalna.

Kraj	wyjechało osób	wróciło osób
Belgja	45	16
Francja	1171	648
Niemcy	85	42
Rumunja	16	8
Holandja	10	3
Czechosłowacja	5	6
inne kraje europejskie	36	209
razem	1368	932

Ogółem wyemigrowało w miesiącu wrześniu z Polski 3144 osób, a wróciło 1234 osób.

SPROWADZANIE SKAZANYCH DO WIĘZIENIA PRZEZ ORGANA GMINNE.

Pytanie:

Zarząd gminy Będziny prosi o wyjaśnienie, czy gmina ma obowiązek współdziałania, wzgl. okazywania pomocy drugiej gminie w wykonywaniu wyroków sądowych w formie transportowania skazanych do więzienia szupasem?

Odpowiedź:

W myśl art. 344 i 354 K. P. K. D. U. Nr. 83, poz. 725 z 1932 r. i art. 44 przepisów wprowadzających K. P. K. D. U. Nr. 33, poz. 314 z 1928 r. gminy obowiązane są wykonywać polecenia sądów i prokuratorów, dotyczące sprowadzania skazanych do więzienia celem odbycia kary.

Gminie należy się za dokonanie powyższych czynności wynagrodzenie przewidziane w rozp. Min. Spraw. i Min. Skarbu z 25. VI. 1929 r. D. U. Nr. 47, poz. 390. (Patrz również pismo okólne Min. Spr. Wewn. z 12. IX. 1933 r. Nr. SS. 67/3/4.)

Niema jednak nigdzie żadnego przepisu, że konwojowanie ma się odbywać w formie szupasu t. zn. etapami, od gminy do gminy.

Wynika więc z tego, że w danym wypadku gmina Będziny niema obowiązku przyjmowania skazanych od innych gmin celem dalszego konwojow. do więzienia, lecz każda gmina, która polecenie powyższe od sądu czy prokuratora dostała, musi je wykonać sama (pobiera przecież za to wynagrodzenie.)

Porady prawne

1) Pytanie: Czy Zarząd Gminy obowiązany jest bezpłatnie dostarczać kwater i podwód sekwestratorom Urzędu Skarbowego?

Odpowiedź: Niema żadnych przepisów prawnych zobowiązujących gminę do bezpłatnego dostarczenia kwater i podwód sekwestratorom Urzędu Skarbowego.

2) Pytanie: Czy Zarząd Gminy obowiązany jest do inkasowania składek ogniowych na rzecz P. Z. U. W. i wystawiania pokwitowań z dokonanych wpłat przez płatników.

Odpowiedź: Na podstawie art. 31 i 32 Rozp. Prezydenta Rzplitej z 1927 r. (jednolity tekst Dz. U. Nr. 3, poz. 23 z 1933 r.) Zarząd gminy obowiązany jest do poboru składek ogniowych na podstawie rejestrów poborowych sporządzanych przez P. Z. U. W. Wypełnienia pokwitowań gmina odmówić nie może, ponieważ czynność ta należy do poboru, za który zresztą gmina pobiera wynagrodzenie w wysokości 2% od pobranych składek (a nawet i więcej — ust. 4 art. 32 wspomnianego rozporządzenia). Przesyłanie przez P. Z. U. W. gotowych pokwitowań było tylko udogodnieniem dla gminy, ale nie obowiązkiem P. Z. U. W.

3) Pytanie: Czy Gminy Wiejskie mają obowiązek ściągania podatków powiatowych?

Odpowiedź: Na podst. ust. 2 art. 55 ust. o tymcz. ureg. finansów komunalnych powiat. związki komunalne **mają prawo** mocą odnośnej uchwały (sejmiku) rady powiatowej **nałożyć** na gminy wiejskie **obowiązek** ściągania podatków powiatowych (t. zn. gminy nie mogą odmówić przyjęcia takiego obowiązku).

W wypadku takim należy się gminom za odnośne czynności odszkodowanie, którego wysokość powinna być ustalona w drodze porozumienia gminy z pow. związkiem komunalnym, przyczem Ministerstwo Spraw Wewn. zaleca przy regulowaniu sprawy sposobu i wysokości odszkodowania wzorować się na zasadach ustanowionych w art. 43 ust. o tymcz. uregul. finan. komun. względnie w § 11 rozp. Min. Skarbu z 1926 r. Dz. U. 12, poz. 95 z 1927 r. (okólnik Min. Spraw Wewn. Nr. 43 — DF. 842/27 z 1927 r. i okól. Nr. 129 — SF. 3294/4 z 13. VII. 1931 r.)

O spłacie długów w bankach prywatnych i kasach oszczędności

JAKIE ULGI MOGĄ UZYSKAĆ ROLNICY.

Nasi rolnicy są zadłużeni w bankach prywatnych, w kasach oszczędności i kasach spółdzielczych. Jest to zjawisko bardzo powszechne, ponieważ kredyty Państwowego Banku Rolnego są właśnie udzielane za pośrednictwem tych wyliczonych kas. Zadłużenie w tych kasach stanowi jeszcze jedną poważną trudność dla rolnictwa w dzisiejszych warunkach gospodarowania. Zdają sobie z tego sprawę władze rządowe, to też z kolei rzeczy po ulgach podatkowych zajęły się udogodnieniem i uprzystępnieniem 'spłat tego rodzaju długów rolnictwa. A mianowicie celem umożliwienia rolnikom uzyskania ulg w spłacie tej kategorji długów, rząd wydał ustawę, na mocy której instytucje kredytowe uzyskują pomoc państwową, jeżeli zawrą dobrowolne układy ze swymi dłużnikami-rolnikami, przyznając im szereg ulg w spłacie ich długów, a mianowicie rozkładając termin spłaty na dłuższy okres i zmniejszając oprocentowanie tych długów. Dla przeprowadzenia tej dość skomplikowanej akcji powołany został do życia Bank Akceptacyjny. Jest to instytucja, która pracuje wyłącznie z bankami i kasami kredytowemi. Do tego banku więc rolnicy nie powinni zwracać się bezpośrednio z prośbą o ulgi w spłacie swego zadłużenia, natomiast rolnicy powinni zgłaszać się o ulgi takie do tych instytucji kredytowych, z których otrzymali w swoim czasie pożyczki.

Wobec możliwych nieporozumień między rolnikami a instytucjami, udzielającemi rolnikom ulg w spłacie długów, został utworzony przy Banku Akceptacyjnym specjalny komitet który rozpatruje skargi dłużników-rolników. Do tego komitetu odwoływać się mogą rolnicy, którym instytucja kredytowa nie chce przyznać ulg, względnie stawia wygórowane żądania.

Należy jeszcze wyjaśnić, którzy z zadłużonych rolników mogą starać się o konwersję swych długów w prywatnych instytucjach kredytowych, to znaczy żądać rozłożenia spłaty pożyczek na dłuższy termin i zmniejszenie odpowiedniego procentu od tych długów. Jeśli chodzi o rolnictwo drobne, to w zależności od sytuacji materjalnej danego rolnika, minimalna granica zadłużenia, przy której rolnik może starać się o te ulgi, wynosi od 25 zł do 50 zł ogólnego zadłużenia no 1 hektar posiadanej ziemi. W okolicach uboższych i dla uboższych gospodarstw już wystarczy zadłużenie ogólne rolnika na 1 hektar ziemi w wysokości 25 zł, by rolnik mógł żądać zastosowania ulg. Dla gospodarstw zamożniejszych, ta dolna granica zadłużenia wzrastać może według uznania instytucyj kredytowych aż do 50 zł. Oznacza to, że każdy rolnik, którego zadłużenie na 1 hektar dolną granicą ziemi wynosi conajmniej 50 zł. w każdym wypadku o ulgi konwersyjne może zabiegać.

Jeśli chodzi o własność średnią i większą, dolną granicą ogólnego obciążenia, które upoważnia do starania się o ulgi konwersyjne jest 35 proc., a górną granicą długu hipotecznego 75 proc. według szacunku, przeprowadzonego przez instytucję kredytu długoterminowego.

Komitet konwersyjny wydał instrukcję wszystkim instytucjom kredytowym prywatnym aby sprawy układów o ulgi dla drobnego rolnictwa traktowały bardzo przychylnie, idąc na rękę w miarę możności zadłużonym rolnikom.

W ten sposób rolnicy posiadają dużą gwarancję szybkiego i sprawnego przeprowadzenia układó wo ulgi w prywatnych instytucjach kredytowych.

Azet.

WIADOMOSCI POTOCZNE

Wąbrzeźno dnia 3 listopada 1933 r.

MIEJSCOWE.

— *Święto Niepodległości 11 listopada.* W poniedziałek, dnia 30 października br. z inicjatywy p. Starosty *Kalksteina* odbyło się w Wąbrzeźnie zebranie organizacyjne Komitetu Obchodu 15-tej Rocznicy Odzyskania Niepodległości w dniu 11 listopada. Z zaproszonych przedstawicieli wszystkich organizacyj i urzędów przybyło około 40 osób.

W przemówieniu wstępnem p. Starosta Kalkstein wyjaśnił cel zebrania, podkreślając z zadowoleniem fakt, iż na zebraniu tem obecni są przedstawiciele prawie wszystkich organizacyj wąbrzeskich, co daje nam już radosne poczucie jedności, oraz przekonanie, że tegoroczny obchód Święta Niepodległości w Wąbrzeźnie będzie powszechny i okazały.

Następnie przy ożywionej dyskusji omówiono ogólnie program obchodu, poczem wybrano Komitet Wykonawczy, w skład którego weszli:

Przewodniczącym obrano p. inspektora *Matuszkiewicza*, a na członków pp.: Starościnę *Kalksteinową*, starostę *Kalksteina*, wicestarostę *Cwinarowicza* i kpt. *Siwickiego*, pow. kom. p. w. i w. f., burmistrza *Schwarza*, dyrektora gimnazjum *Bulandę*, *Bojarski*, prezes „Sokoła", *Bigocki*, mjr. prezes F. P. Z. O. O., *J. Kurzyński*, prezes „Lutni", Nałęcz, kierownik szkoły męskiej, *Reiske*, em. insp. szkolny, *Rujner*, Starszy Cechu Piekarskiego, *Schneider Gustaw*, kom. Legjonu Młodych, *B. Szczuka*, wydawca „Głosu Wąbrzeskiego". *Wacławski*, kier. szkoły żeńskiej, *Tusch*, naczelnik stacji.

Szczegóły programu uroczystości podamy w następnym numerze „Głosu Wąbrzeskiego".

Wierzymy, że społeczeństwo wąbrzeskie w uroczystościach tegorocznych chętnie weźmie jaknaliczniejszy udział i wykaże jednomyślność, gdy chodzi o państwowe, polskie uczucia i wystąpienia.

— *Otwarcie Sekretarjatu BBWR.* Z dniem 1 listopada br. został otwarty Sekretarjat Powiatowy BBWR. w Wąbrzeźnie, przy ul. Wolności 24 (parter).

Kierownik Sekretarjatu przyjmować będzie członków BBWR. w dni targowe tj. we wtorki, i piątki, od godz. 10 do 13.

Jednocześnie, Sekretarjat udzielać będzie porad prawnych bezpłatnych dla swych członków.

— *Zebranie Koła Środowiskowego Robotniczego BBWR.* W środę, dnia 1 listopada br. o godz. 14-tej, na sali p. Szymańskiego, odbyło się nadzwyczajne zebranie Koła Środowiskowego Robotników BBWR. przy licznym udziale członków, sympatyków, *w liczbie przeszło 150 osób.*

Zebranie zaszczycił swą obecnością p. Starosta Powiatowy *Kalkstein*, prezes Rady Powiatowej BBWR. p. *A. Makowski*, Komendant pow. PP. *Szmytkowski*, i inni goście.

Zebranie zagaił, jak również objął przewodnictwo prezes p. *Tadeusz Michalski*, witając p. Starostę, p. Makowskiego, delegata zarządu woj. BBWR. p. Tarana i innych gości, jak również licznie zebranych robotników.

Po wstępnem przemówieniu prezesa p. Michalskiego, pierwszy referat wygłosił p. Zglinicki, pełnomocnik powiatowy Z. Z. Z. apelując w swym referacie, do mas robotniczych, aby jaknajliczniej do tegoż Koła należeli, podkreślając dalej, iż Blok Bezpartyjny jest w dzisiejszych czasach dla mas robotniczych najodpowiedniejszą organizacją, gdyż współpracuje ona z Rządem.

Następny referat wygłosił p. *Taran*, wojewódzki kierownik Z. Z. Z. przedstawiając w swych wywodach, robotnikom, liczne związki i organizacje opozycyjne, które robotników bujały — tylko czczemi frazesami, wciągając ich tylko w wir polityczny a faktycznie żadnej korzyści, robotnikom nie przyniosły.

Referenci apelowali, do zebranych robotników, aby licznie wstępowali w szeregi Koła BBWR., a przy wyborach głosowali na listę Narodowego Bloku Gospodarczo-Społecznego.

Obydwa referaty, licznie zebrani robotnicy wysłuchali z powagą i skupieniem. Referenci w nagrodę otrzymali liczne oklaski sali po skończonym referacie.

Po referatach wywiązała się dyskusja, w której zabierali głos: p. *Starosta, p. Makowski, p. Wiśniewski* i inni, przyczem ci ostatni, wypowiadali się, że tylko z Blokiem Narodowo-Gospodarczym, pójdą w czasie wyborów.

Po wyczerpaniu dyskusji i porządku obrad, zebranie zakończono odśpiewaniem zwrotki pieśni „Nie rzucim ziemi...".

Obecny.

— *Dlaczego nie było prądu?* W ostatnim numerze donosiliśmy o braku prądu w ub. środę 1 bm. Dowiadujemy się, iż *tut. elektrownia niema w tem absolutnej winy*, gdyż przeszkoda powstała na linji wysokiego napięcia w *okolicy Chełmna.*

IMPREZY.

— *„Dzieci Wdowy".* W nadchodzącą niedzielę K. S. „Pomorzanka" urządza w sali p. St. Klimka przedstawienie amatorskie. Odegrana zostanie sztuka teatralna pod tyt. *„Dzieci Wdowy"*. Po przedstawieniu będzie zabawa taneczna. Ceny na przedstawienie b. przystępne.

— *W sobotę wieczorek.* Przygotowania do urządzenia wieczorku tanecznego Koła Środowiskowego BBWR. przy Zakładach Graficznych B. Szczuki dobiegają końca. Sala hotelu pod „Orłem" gdzie odbędzie się wieczorek zostanie b. pięknie udekorowana, zamówione są reflektory itp. Przygrywać będzie orkiestra 67 pułku piechoty z Brodnicy. Wstęp ściśle za zaproszeniami, które są numerowane, odstępowanie więc zaproszeń innym jest niedozwolone. Kto przez przeoczenie zaproszenia nie otrzymał, proszony jest o zgłoszenie się w sekretarjacie Koła (redakcja „Głosu Wąbrzeskiego".)

NOTATKI REPORTERA.

* *ZŁODZIEJE O WIELKICH ASPIRACJACH.* W poniedziałek donosiliśmy o aresztowaniu sprawców włamania i kradzieży na szkodę p. Zarzyckiego pomocników piekarskich. *Antoniego Witkowskiego i Zenona Wiśniewskiego*, oraz pomocników ich w kradzieży: *Józefa Kurkowskiego i Feliksa Łangowskiego*, uczni piekarskich.

Główni inicjatorzy włamania: Witkowski i Wiśniewski, mający pracę, jak stwierdziliśmy, rozbijali się po lokalach restauracyjnych i... wielkie mieli aspiracje. Witkowski mianowicie uważał się „Kiepurę wąbrzeskiego". W pracowni wyśpiewywał swoje „arje". Aby wszystkim pokazać że tak jest, kazał wydrukować sobie wizytówki „Antoni Kiepura".

Inną znów miał żyłkę aktorską Wiśniewski. Czem on nie był... „Dyrektorem" nieistniejącego baletu „Mascotte" w Grudziądzu. Ogłaszał, że poszukuje do swego baletu panienek. Kiedy panny się zgłosiły, pobrał od nich pieniądze na kostjumy baletowe. Pobrał od naiwnych i... zwiał.

Ukazał się w Wąbrzeźnie. Tym razem wszyscy wiedzieli, że jest pomocnikiem piekarskim, ale nazwisko jego na wizytówkach brzmiało: *„Zenon Jaracz, artysta"*. Ten „artysta" zdołał otumanić pewną pannę i kupił jej zaręczynowy pierścionek. Uważał się za narzeczonego. Po kilku jednak tygodniach pierścionki zostały przez jubilera ściągnięte z palca... „Narzeczonym" był nadal. Chodził na dancingi, rozbijał się jak magnat. Niektórych dziwiło, skąd pomocnik piekarski nie zarabiający tak wiele miał na to pieniądze.

Wyszło jednak szydło z worka...

Policjant Karbowski wraz z klucznikiem Witkowskim złapali ptaszka prawie, że na gorącym uczynku włamania do składu p. Zarzyckiego. Przytrzymano więc „artystycznych" złodzieji natychmiast w areszcie i odstawiono do dyspozycji władz sądowych.

Rewizja w mieszkaniach złodzieji dała pozytywne wyniki. Znaleziono w łóżku pod siennikiem skradzione jedwabne koszule, krawaty, i cały szereg innych towarów, które zwrócono poszkodowanemu p. Zarzyckiemu. Ten ostatni i tak poniesie stratę, gdyż wszystkiego towaru nie otrzymał (złodzieje prawdopodobnie schowali.)

Siły „artystyczne" Witkowski i Wiśniewski dumają obecnie za kratą.

Oświadczyli podobno, że zawód złodzieji sie nie opłaca zwłaszcza, gdzie są czujni posterunkowi i klucznicy.

RUCH TOWARZYSTW.

— *Zebranie Związku Obrony Kresów Zachodnich* odbędzie się w piątek *3 listopada o godz. 20-tej w sali p. St. Klimka.* Na porządku dziennym referat p. prof. *Brzostowicza* na temat *„Prusy Wschodnie, a Polska"* oraz wybór sekretarza.

Na powyższe zebranie zaprasza członków sympatyków i gości

Zarząd Z. O. K. Z.

— *Baczność członkowie Koła Środowiskowego Rzemieślniczego BBWR.* W sobotę, dnia *4 listopada o godz. 20-tej* (8 wieczorem) w małej sali (I piętro) w hotelu „Dwór Wąbrzeski" odbędzie się zebranie Koła Środowiskowego Rzemieślniczego BBWR.

Uprasza się o jak najliczniejsze przybycie wszystkich członków i sympatyków celem wyboru kandydatów do Rady Miejskiej.

Zarząd.

— *Związek Inwalidów Wojennych R. P.* W niedzielę 5 listopada o godz. 2-giej w lokalu p. Markuszewskiego odbędzie się zebranie Zw. Inwalidów Wojennych R. P. Przybycie wszystkich członkiń i członków konieczne.

Zarząd.

— *Zebranie Kółka Rolniczego* w Wąbrzeźnie odbędzie się w niedzielę 5 listopada o godzinie 4-tej w lokalu p. Klimka. Ze względu na ważne sprawy, *przybycie nietylko członków* ale także wszystkich rolników konieczne.

Zarząd.

— *Zebranie Nadzwyczajne Legji Inwalidów Wojennych Wojsk Polskich* im. gen. Sowińskiego Kompanji Wąbrzeźno odbędzie się *w niedzielę, dnia 5 bm. o godz. 17-tej* w lokalu p. Markuszewskiego. Przybycie wszystkich członków ze względu na bardzo ważne sprawy konieczne.

Zarząd.

— *Legjon Młodych.* W niedzielę, dnia 5 listopada o godz. 16 (4 po poł.) odbędzie się ogólne zebranie Legjonu Młodych w świetlicy T. C. L. Z powodu przyjazdu Komendanta Okr. obecność wszystkich konieczna.

Komenda.

— *Ochotnicza Straż Pożarna!* Zebranie miesięczne odbędzie się we wtorek, 7 listopada br. w Strażnicy. Ze względu na ważność spraw przybycie wszystkich członków konieczne.

Radjo dla wszystkich

PREMJE DETEFONOWE DLA NOWYCH ABONENTÓW RADJOWYCH.

Szalejący obecnie na cały świecie kryzys gospodarczy, zmniejszając dochody niemal wszystkich warstw ludności, zmusił je automatycznie do redukcji budżetów domowych. Na pierwszy ogień poszły, jak zwykle bywa w tych wypadkach t. zw. „wydatki kulturalne".

„Nie czas żałować róż, gdy płoną lasy"... To prawda. Ale bądźmy łagodniejsi dla kwiatów. Zwłaszcza dla tych które w dzisiejszych przysłowiowo ciężkich czasach wnoszą do naszych domów pierwiastki piękna i radości. Kwiatem takim jet bezsprzecznie audycja radjowa.

Lecz radjo w życiu człowieka pracy jest nietylko kwiatem. Zwłaszcza w okresie trudnego do zaspokojenia głodu duchowego staje się dlań koniecznym chlebem codziennym, bez którego duch jego pozbawiony innych pokarmów kulturalnych, zostałby skazany na stopniową coraz większą anemję.

SZEROKIE OKNO NA ŚWIAT.

Dla rozkapryszonego podniebienia człowieka zamożnego radjo jest jakby jedną z wielu potraw na suto zastawionym stole. Zazwyczaj też człowiek zamożny nie docenia znaczenia radja, dopóki ma dostęp bezpośredni do wszystkich przybytków sztuki, wiedzy i rozrywki, które swoim złotym kluczem bez trudu otwiera. Lecz niech się zdarzy że ten zamożny człowiek utraci zdrowie, a lekarze na długie tygodnie zapędzą go do łóżka — wtedy nietylko złoty, ale nawet brylantowy klucz stanie się dlań zupełnie bezużyteczny. Teatry, sale odczytowe, koncertowe, rewjowe i dancingowe zostaną daleko poza progiem sypialni. Nawet dobra i mądra książka ucieknie z przed znużonych gorączką oczu. Jedno radjo nie opuści nigdy człowieka, który mu zaufał. Skromna skrzyneczka detektora, oddana i posłuszna na każde skinienie, obudzona jednem muśnięciem dłoni, rozrzutnie rozsypie wszystkie skarby swego tajemniczego wnętrza. Dowolnie ściszonym głosem przyniesie do łoża chorego wieści z kraju i z całego świata, melancholję ciszy i samotności przepoi czarownemi dźwiękami muzyki, odtworzy spektakl teatralny lub rewjowy, rozciekawi aktualną transmisją, ubawi wesołem słuchowiskiem lub dowcipnym feljetonem.

W podobnej sytuacji, jak ów człowiek chory, znajdują się szerokie masy pracujące, chociaż nie brak zdrowia, lecz brak odpowiednich funduszów utrudnia im bezpośredni kontakt z dobrodziejstwami kultury.

Interesy tych mas mając przedewszystkiem na uwadze, Polskie Radjo wielomiljonowym nakładem zbudowało potężną radjostację w Raszynie pod Warszawą, umożliwiając doskonały odbiór detektorowy w całym kraju. Również wypuszczenie na rynek krajowy taniego odbiornika detektorowego miało na celu umożliwienie tym szerokim masom pracującym, korzystanie z licznych dobrodziejstw audycji radjowych.

Niestety! Wszystkie te twórcze i duchem społecznym owiane poczynania Polskiego Radja zbiegły się z początkiem wielkiego kryzysu gospodarczego, który w pierwszym rzędzie dał się we znaki właśnie szerokim masom pracującym. Stopniowe pogłębianie się kryzysu zahamowało rozpowszechnianie się radja w sferach uboższych, gdzie ma ono tyle pierwszorzędnych zadań kulturalnych i oświatowych do spełnienia.

JAKIE KORZYŚCI ODNIOSĄ NOWI ABONENCI?

W pełnem zrozumieniu ważności tych zadań, Polskie Radjo w porozumieniu z Ministerstwem Poczt i Telegrafów, oraz z Państwową Tele- i Radjotechniczną ustaliło dla nowoprzybywających abonentów specjalne abonamenty, połączone z kupnem kompletu odbiornika detefonowego, którego już kilkadziesiąt tysięcy znajduje się w tej chwili w obiegu.

Nowy abonent Polskiego Radja, który jednocześnie pragnie nabyć komplet odbiornika „Detefon", wpłaca tytułem opłaty abonamentowej łącznie z ratą za „Detefon" w pierwszym miesiącu zł. 7 gr. 50, a w następnych jedenastu miesiącach po zł. 4 gr. 50.

Po upływie roku opłaca już normalny abonament radjowy w kwocie zł. 3 miesięcznie.

W ten sposób nowy abonent korzysta podwójnie: otrzymuje natychmiast komplet detefonowy w cenie obniżonej z 39 na 21 zł., a ponadto sumę tę spłaca nie gotówką, lecz w dwunastu ratach miesięcznych.

Warunki te są wyjątkowo korzystne. Zostały one podyktowane naszej Radjofonji oraz sferom miarodajnym wyłącznie serdeczną troską o kulturalne dobro najszerszych mas, dla których radjo w dzisiejszych warunkach staje się często jedynym dostępnym łącznikiem kulturalnym.

Można też mieć nadzieję, że cała zdrowa opinja społeczna powita przychylnie tę inowację, propagując radjo wśród tych, którzy go dziś najwięcej potrzebują.

HALLO, AMERYKA!

W XV rocznicę Niepodległości Polskiej przemówienie P. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w Polskiem Radjo transmituje kilkadziesiąt rozgłośni Amerykańskich.

W nocy z dnia 11 na 12 listopada br. jako w XV Rocznicę odzyskania Niepodległości, Pan Prezydent Rzeczypospolitej, prof. Ignacy Mościcki w specjalnej audycji przemówi przed mikrofonem „Polskiego Radja", zainstalowanym na Zamku Królewskim w Warszawie.

Przemówienie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej w dwóch językach — polskim i angielskim, transmitowane będzie przez kilkadziesiąt rozgłośni amerykańskich, zblokowanych w najpoważniejszym amerykańskim koncercie radjowym „National Broadcasting Company". — Rozgłośnie tego Towarzystwa rozrzucone są po najważniejszych miastach Stanów Zjednoczonych, a zasięg ich obejmuje całe U. S. A.

GŁOS Z POLSKI — PRZEZ OCEAN DO SCHENECTADY W ST. ZJEDN. AMERYKI.

Transmisja audycji rozpocznie się o godz. 24.00 i trwać będzie 15 minut. — Audycja przejdzie następujące koleje: przemówienie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej przetworzone na drganie elektryczne przez mikrofon, popłynie z Zamku — po przejściu przez wzmacniacze — kablem na ulicę Zielną do gmachu „Polskiego Radja", skąd po powtórnem, — znacznie silniejszem wzmocnieniu i zmodulowaniu — drogą kablową poprzez szeregi wzmacniaczów pośrednich — do Anglji na antenę krótkofalówki w Rugby. Stamtąd nad Oceanem popłynie audycja na fali eteru na drugą półkulę, gdzie przejęta zostanie przez amerykańskie krótkofalówki w Schenectady i dopiero z tych stacyj przejmą ją kablem rozgłośnie amerykańskie.

Jak duża różnica czasu panuje między Starym a Nowym Światem, wykazuje porównanie godzin odbioru tej audycji w różnych miatach Ameryki. Słowa Pana Prezydenta, wypowiedziane o północy dnia 11 listopada w Warszawie, słyszane będą w Nowym Jorku według tamtejszego czasu o godz. 18.00, w Chicago o godz. 17.00, a w San Francisco o godz. 15.00.

URZĘDOWE SPRAWOZDANIE TARGOWE KOMISJI NOTOWANIA CEN

Poznań dnia 31. 10. 33 r.

Woły:	
pełnomięsiste wytuczone nieoprzęgane	68—72
mięsiste tuczone młodsze do lat 3	60—64
mięsiste tuczone starsze	50—56
miernie odżywione	42—48
Buhaje:	
Wytuczone pełnomięsiste	62—68
tuczone mięsiste	54—58
nietuczone, dobrze odżywione starsze	46—50
miernie odżywione	40—44
Krowy:	
Wytuczone pełnomięsiste	66—72
tuczone mięsiste	60—64
nietuczone dobrze odżywione	42—44
miernie odżywione	28—32
Jałowice:	
Wytuczone pełnomięsiste	68—72
tuczone mięsiste	60—64
nietuczone, dobrze odżywione	50—56
miernie odżywione	42—48
Młodzież:	
Dobrze odżywione	44—50
miernie odżywione	40—44
CIELĘTA:	
b) najprzedniej. cielęta tuczne	72—80
tuczone cielęta	64—70
dobrze odżywione	56—62
Miernie odżywione	46—54
ŚWINIE:	
a) pełnomięsiste od 120—150 kg. żywej wagi	98—100
b) pełnomięsiste od 100—120 kg. żywej wagi	92—96
c) pełnomięsiste od 80—100 kg. żywej wagi	86—90
d) mięsiste świnie ponad 80 kg.	76—82
tuczone starsze skoby i maciorki	84—94

Drukiem i nakładem: Zakłady Graficzne Bolesława Szczuki — Redaktor odpowiedzialny: **Alfons Szczuka** — Wąbrzeźno, Mickiewicza 1.